

Letters zoeken

door Jim Terlingen, september 2018

In de zomer van 2017 heeft zich een bijzondere speurtocht afgespeeld in Utrecht, met als centrale plek de hoek van de Zwaansteeg met Springweg 86. Een reconstructie in zes delen.

Deel 1: het begin

Omdat de eigenaar van het hoekpand aldaar, Wouter Huijnink, het vermoeden heeft dat op de muur, net onder de lijst, achter dikke verflagen een historische reclame verscholen zit, benadert hij in het voorjaar van 2017 de gemeente.

De gemeentelijke werkgroep Directe Voorzieningen – coördinerend in het aanbrengen en restaureren van historische elementen in het Utrechtse straatbeeld – gaat er eens kijken. Ze zijn net zo benieuwd als Huijnink en schakelen muurschilderingenspecialist Jos Peeters in.

Deel 2: wat is te zien?

Door de witte verflagen heen is het reliëf van ongeveer twintig letters te zien. Sommige zijn meteen te herkennen en anderen niet. De grote vraag is: wat staat er?

het linkerdeel...

...en het rechterdeel van de tekst

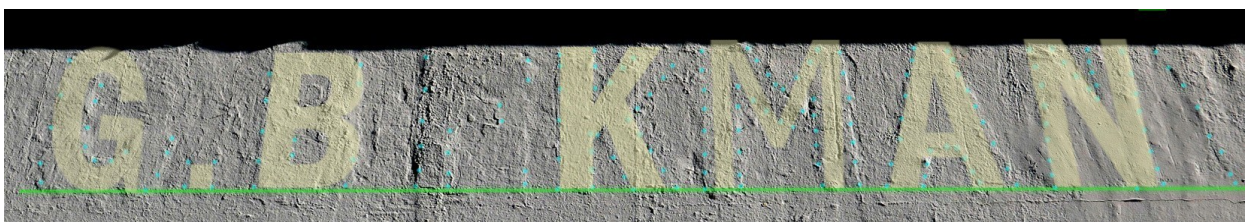
Deel 3: letters zoeken

Door met een mesje heel voorzichtig te pulken en met behulp van computertechnieken, krijgt Peeters al gauw grote zekerheid over het tweede deel van de reclame: VOORSCHOTBANK.

'Voorschotbank' was rond 1900 een bekende term voor een firma die onder borgtocht voorschotten verstrekke, die vaak in kleine bedragen afgelost konden worden. Een voorschotbank is dus een 'bank van lening'.

Het letters-zoeken in het eerste deel van de reclame gaat moeilijker. Peeters eerste aanname, gebaseerd op dezelfde techniek, is G. BEKMAN.

De totale tekst komt dan uit op: 'G. BEKMAN VOORSCHOTBANK'.
Maar zou het kloppen?

Deel 4: het archief in

Het Utrechts Archief heeft onder meer adresboeken en oude kranten. Peeters gaat er langs.

En ja: in 1886 komt er iemand met een naam die op 'G. Bekman' lijkt op Springweg 92 wonen - dat was indertijd het nummer van dit pand. Christiaan Hekman betreft de woning met zijn vrouw en kind. C. Hekman, dus. Eén probleem in dit verhaal: hij was een kleermaker en geen 'bankier'.

Verder zoeken, dus. Iets meer zekerheid ontstaat bij deze advertentie van 14 september 1893 in het Utrechtsch Nieuwsblad:

DOP:
opstand
et twee jeren
n die voor een

UNG, Springweg,
en Laarzen No 59.

AL
ouwburg.
ptember, 'saa-
Mieke verkoo-
M, van:
ij Nieuwe
- en

ANTELS,
en als Begeman-
genmantels, Win-
sta, Capex, Ron-
end en gewatteerd,
e Wintermantels,
e, lange Kinder-
mantelen enz.
volgens te lig

GED. SCHÄFERS, Bakkerstraat.
Ruime keuze
HEERENDASSEN,
Fronts en Manchetten.
Gebr. SCHÄFERS, Bakkerstraat.

In de van ouds bekende Uitslagrij **SPRINGWEG, HOEK ZWAANSTEEG 92**, zal worden uitverkocht een groote partij
NIEUWE en gedragen HEEREN WINTERJASSEN,
welke tot alle prijzen worden uitverkocht.
Een ieder profiteere.
Aanbevolend, **C. HEKMAN.**

Heden verschenen bij den Uitgever Jong. DE LIEPDE te Utrecht en is bij alle Boekhandelaars hier ter stede verkrijgbaar :.
OUD UTRECHT,
voornaamste bladzijden uit de geschiedenis van de
STAD en de provincie UTRECHT,
DOOR

GAS-K
in diverse
Voor HH. H
Voor huishou
Met deze Koffiebru
prachtig gebrande K
de Koffie, gebrand vol
Honderden att
Bekroond m
Franco toezend

Maatschappij
GOEDK
De Excus
Den-Haag, Rott
perpoort) en
Dieren, Brunn

Christiaan Hekman heeft zo te lezen een uitdragerij. Dat is een winkel in gebruikte artikelen, zoals kleding en huisraad. Als dat de niet opgehaalde 'borgtocht' is, dan is het verhaal rond.

Met een regelmaat adverteert Hekman.

3 maart 1902, Utrechtsch Nieuwsblad

In 1906 is er deze:

8 januari 1906, Utrechtsch Nieuwsblad

Gevonden! Hij presenteert hij zich duidelijk als voorschotbank:
Het kan niet anders: het is 'C. HEKMAN VOORSCHOTBANK'

Deel 5: wie was C. Hekman?

Christiaan Hekman is een echte Utrechter. Hij wordt geboren in 1860 in een kinderrijk gezin in Wijk C. Zijn vader was kleermaker en dat wordt ook zijn beroep.

Hij trouwt op zijn 24^e met de Utrechtse Louisa Schut. Een jaar later wordt op de Goedesteeg hun enige zoon geboren: Laurens. Maar er is ook een drama: Louisa overleeft de bevalling niet.

Het leven moet door en een jaar later trouwt Christiaan met haar zus Johanna. Ze gaan op de Springweg wonen. Hun eerste gezamenlijke kind, kleine Christiaan, sterft al na een jaar, maar hun tweede kind blijft gelukkig gezond: dochter Jeane.

In 1920 doet Christiaan de zaak over aan zijn zoon Laurens en verhuist naar De Bilt.

In 1924/1925 wordt deze foto van de zaak van Laurens Hekman gebruikt als ansichtkaart. Het adres is met zwarte inkt op het negatief geschreven.

Je kunt zo te zien bij hem rouw- en trouwkostuums huren, herenkleding laten verstellen én... goud en zilver kopen en verkopen.

Grote kans dat de vrouw op de foto Laurens echtgenote is, Wilhelmina Wilschut, waarmee hij in 1920 is getrouwd.

In 1928 heft Laurens zijn zaak op en twee jaar later overlijdt vader Christiaan.

Deel 6: bekende familie

'Hekman' is in het Utrechtse culturele leven een bekende naam. Dat komt vooral door Joop Hekman (1921-2013), die veel beelden gemaakt die in onze stad te vinden zijn. De bekendste is wellicht de fontein met vrouwenfiguren bij de Stadsschouwburg in Utrecht: Feest der muzen (1959).

Joops grootvader, Hendrik (1852-1894), was een oudere broer van Christiaan.

met dank aan:

- *Jos Peeters (informatie en foto's van de letters)*
- *Jean Penders van Documentatie.org (foto uit 1925)*
- *Het Utrechts Archief (kranten)*